57. številka. V Trstu, v soboto 16. julija 1887. Tečaj XII.

Opazke.
Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema **opravništvo**, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»Edinost«
izhaja dvakrat na teden, vsako **sredo in soboto** ob 1 uri popoludne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov — **Edinost** brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravništvu, v prodajalnicah tobaka v **Trstu** po 5 nov., v **Gorici** in v **Ajdovščini** po 6 nov.

»V edinosti je moč«.

Res Tirolenses.

(Dalje.)

V dokaz dosedaj vpisanih protiavstrijskih činov na spodnjem Tirolskem navaja „Austriacus“ v omenjenej brošuri več stvari, ki gotovo ne služijo v to, da mej tem ljudstvom ljubezen do Avstrije krepe, ampak ga od nje odvračajo. Leto na leto izseljuje se mnogo ljudi kmetskega stanu v spodnjo Ameriko; sinovi boljših družin pa hodijo v Italijo, samo da se odtegnejo vojaškej dolžnosti. Mislijo si najbrže: — kaj hočemo to barbarično državo braniti; pomagajmo jej rajši k propadu! Sicer gorje Avstriji, ako bi na svojih mejah imela mnogo takih branikov, kakoršni so spodnjetirolski Lahončiči in Lahoni sploh!

Sinovi bolj obdarjenih laških družin, naj se izšolajo v Florenci, Rimu, Turinu in Milanu; omika, ki se jim podaje v avstrijskih šolah, za nje je neki preplitva.

Čemu bi jim pač bila laška univerza v Trstu, za katero se tudi oni potezajo, saj jim je vendar bližje v Milan, Turin, Florenco in sploh v „domovino“, nego v oddaljen Trst! Odpusti jim, gospod, ker ne vedo kaj bi hoteli tirjati!

Pa vsaj je tudi pri nas enako. Dve tretjini onih dijakov, ki se izšola na laških srednjih šolah v Trstu, potegne potem na kako univerzo v Italiji, da se tam irredentarskih čutov popolnoma navžije ter jih pozneje tukaj širi!

Nič boljše ni tudi z laškim tamošnjim časnikarstvom. Spodnjetirolski časniki, razven uradnih listov, govore o Avstriji kakor bi je niti ne bilo, a ti, kakor bi živeli mej Hotentoti v daljnej Afriki. Tem časnikom je Avstrija inozemstvo, Italija tuzemstvo, ter obravnujejo ti le ona prašanja, ki zadevajo ločitev Trentinskega od ostale Tirolske. Kdor je kedaj videl vrsto tridentinskih gimnastov telovadcev na kakem izletu, misli si, da je v Italiji, ne pa v Avstriji, kajti vse na njih je po laškem kroju okrojeno: obleka, petje, muzika, ukazovanje voditelja, znamenja. Mestne godbe so po laškej „modi“ uniformirane ter jim velja kot glavno vodilo, da se ne pokažejo po ulicah, ako je cesarjev god ali imendan. Trentinsko planinsko društvo ima svoj delokrog osobito v Italiji ter se razvija povsem protivno svojim pravilom. Gledišče, umetnost, slovstvo je vse italijansko in važno ulogo igrajo tudi v političnem obziru ljudske knjižnice, dobro zakidane z raznovrstnimi navdušenimi proizvodi, ki Italiji slavo prepevajo. Tirolske rumene zastave s črnim orlom zastonj iščeš o priliki najslavnejših praznikov, namesto te razobesijo rajši turške in arabske. Krstna imena in podobe morajo tudi spominjati na Italijo. Ako kakega Spodnjetirolca prašaš, je li Avstrijec, odgovori ti ponosno: „Ne, jaz sem Italijan podvržen avstrijskej državi in ne Avstrijec!“ K večemu bode zadovoljen z „Tirolcem“ kak kmet, da ga razločiš od njemu protivnega Italijana. — Sploh, spodnjetirolski Lahončič niti koščka polente ne vžije, ako jej ni primešana laška politika!

Kaj pa počenja naša vlada in njeni organi, ki to vidijo? Kaj si misli ona o teh težnjah, ki na spodnjem Tirolskem postajajo vedno močnejše in nevarnejše! Odkar je izšla brošura „Res Tirolenses“, ni se ona ganola ter njeni organi niso niti omenili te brošure. Se li ne čuti poklicana sedaj govoriti ter delovati proti temu nevarnemu toku? se li ne čuti tudi ona poklicana razpravljati to velevažno prašanje, ki ne sme delj časa ostati tako, kakoršno je sedaj, kajti važno je ne le za deželo samo, temuč tudi za vso državo. Misli naroda, ki dela z drugimi avstrijskimi narodi jedno samo družino, kateri pa išče svojega smotra izven Avstrije, te so neopravičljive, krivične ter toliko pred katoliško nravnostjo, kakor tudi iz pravnih obzirov vredne biti zavržene. Enake težnje jednega avstrijskega naroda se ne smejo smatrati za otročje igrače ter se ne sme tako z njimi ravnati, kakor s zadnjimi, ampak treba jih je energično pobijati in pokončati, kajti njih bistvo ni na nikak način opravičljivo. Vlada ne sme ničesa trpeti, kar bi gojilo te težnje proti tujezemstvu, naj si bodo še tako majhne in neznatne. Ako se ta sovražni tok trpi, goji se in ojačuje ter vliva nove srčnosti v srca onih, koji zanj delujo. Naj bode le tak tok pred postavnimi ukazi opravičljiv — noben zakon pa izrečno ne pravi, da je treba take težnje podpirati. In, naj bi se iste celo podpirale, ter naj bi tudi jih zakoni vpravičevali, salus reipublicae suprema lex! — vlada mora te težnje v kali zamoriti ter se burnim duhovom odločno upreti! —

Glejmo železnega kanclerja, kako trdo je ravnal z vshodnjimi Poljaki: spodil jih je iz njih dežele z edino pretvezo, da so nemškej narodnosti nevarni. Mi sicer ne smemo opravičevati takega počenjanja niti ga priporočati našej vladi glede njej podvrženih Lahov. Grajati pa vendar smemo popustljivost vlade glede razmer avstrijskih Italijanov. Ona jih božka in lika — oni jo pa sovražijo ter napadajo!

Javno pa izrečemo, da bi v takih razmerah, kakoršne so uprav na spodnjem Tirolskem, Kalnoky smel posnemati Bismarcka! Moralo bi med Lahi in drugimi avstrijskimi narodi vladati sporazumenje in mir z Italijo moral bi sloveti na trdnej podlagi. Ali dokler bodo na Tirolskem vladale take razmere, ne bode tudi mir z Italijo nikakor zanesljiv, ampak podoben bode posiljenej uljudnosti!

(Konec prih.)

Emancipacija in ženstvo.

(Konec.)

To izdatno poslovanje žensk po tovarnah pa ima veliko nevarnost v sebi in to toliko za rodbinsko življenje samo, kolikor za rodbinsko nravnost.

Rodbina ni samo gospodarstveno, temuč tudi nravno središče narodnega življenja. Taka ženska pa, koja je pred zakonom več let v tovarnah delala, teško bo znala svojemu možu povoljno domačijo pripraviti ter mu oslajšati življenje. Še večja pa je nevarnost pri omoženih. Zjutraj zgodaj uže zapusti žena z soprogom vred svoje stanovanje in zvečer še-le se vrne. Nema tedaj niti časa, niti sposobnosti, da bi mogla vršiti pravi svoj ženski poklic — in gotovo se usled tega zanemarja tudi vzgoja otrok, koji so prepuščeni navadno samim sebi. Zato pa je tudi velika morljivost otrok v krajih, kjer se nahaja mnogo tovarn. —

Katero nalogo ima tedaj tu država, odnosno zakonodajstvo? V prvej vrsti je treba odstraniti omožene delalke iz tovarn. Gotovo ne smemo izgubiti nade, da se produktivne razmere tako zbojšajo, da se more žena povrnoti k domačemu ognjišču.

Država je uže storila nekatere potrebne korake, da varuje ženstvo in ž njim naše potomce, kajti prepovedala je, da ženske po noči delajo v tovarnah. — Ona pa mora v tem obziru še več storiti, ker življej države korení v silah delalskega stanú.

S tem pa nikakor nismo izrekli, da ženske ne smejo iskati zaslužka. Gotovo iznaša število neomoženih žensk v starosti od 17—50 let nad 4 milijone in to število je gotovo ogromno. — Kaj store te ženske, ako so svojej obitelji tako rekoč na poti? Deklice boljših rodbin drve v učiteljišča, da postanejo učiteljice ali vsaj odgojnice. Koliko je takih deklet, vsakdo dobro ve; tekmovanje je uprav ogromno in vsled tega zaslužek pičel, — prav tolik, da skrajno varuje lakote.

Deklice iz boljših rodbin volijo iz nepremišljenja ta stan. Je-li dekle, koja se preživi z ročnim delom, kaj slabejša, kakor governanta? In one deklice, koje imajo službe v trgovinah kot zapisnikarice, gotovo zaslužijo več kot velika večina tako zvanih „guvernant“, Vlada mora tedaj na to gledati, da omogoči deklicam boljšega stanu poslovanje v trgovini in s tem ob enem odpravi ogromno število „učiteljic“ — brez službe. —

Večkrat so pa na napačnej vzgoji krivi roditelji sami. Kolikokrat se slišijo izreki, enaki temu le: „Ker svojej hčeri ne morem dati dote, naj se vsaj kaj nauči in to je boljši kakor denar.“ — V nekem obziru je to resnično. Je-li pa takozvana „omika“ identična s površno učenostjo kake guvernante? Kaj ne-bi se mogla marsikoja deklica laglje omožiti, ako bi imela vsaj 500 gl. dote, namesto da ima glavo natlačeno se stvarmi, katerih mnogokrat sama ne razume? Vender pa so na tako čudno „učenost“ svoje hčerke dotični stariši gotovo več kakor 500 gl. potrošili. —

PODLISTEK.

Strto srce!...

Po H. L. W. spisal Janko Leban.)

(Konec.)

IV.

Oskrbnik Mretkin je bil silno razljučen, ko je izvedel, kaj deklica namerava. A pomagalo ni vse nič. S pomočjo sodišča je Mretka dognala, kar je hotela. Prodala je svoje posestvo, za kar je dobila celih 15.000 forintov. Gotovo lepa svota za tiste čase! Oskrbnik je dobil lepo darilo ter je naposled molčal. Nekega dne Mretka s fotografom izgine; oskrbniku pa šine huda zmerjalka preko usten za beguncema. —

— — — — — — — — —

Mretka je svojemu ljubljencu vse verjela, in izročila mu je vse svoje papirje in denar. Veselo sta potovala preko Prage in Draždan ter uživala — medene urice. Naposled dospeta nekega jutra v prelepo primorsko mesto, čegar lepoti se deklica ni mogla načuditi. Ustanovita se v lepem hotelu.

„Zdaj tukaj nekoliko počij“, deje Ivan svojej ljubici, „jaz pa odidem, da vse potrebno ukrenem za najino poroko. Jutri te popeljem k svojim ljudem, in praznovati hočeva najveselejši dan v svojem živenji! Lézi na divan; jaz se v par urah zopet vrnem!“

To rekši zapusti sobo, a trudna deklica leže na divan ter kmalu trdno zaspi.

Ivan Senčar, ki v mestu ni imel nikakeršnih sorodnikov, oskrbi si, zapustivši hotel, drugo oblačilo ter s parnikom, ki je baš odhajal, odpluje v Ameriko . . .

Uboga Mretka se v hotelu vzbudi šele proti večeru. S strahom opazi, da se njen ljubljenec še ni vrnil. Čaka in čaka do trde noči, čaka do jutra; a „ljubčka“ še ni bilo. Naposled ji srce prešine grozna slutnja: „Kaj, ko bi se Ivan več ne vrnil?... Pa ne, ne; saj on je tako dober, tako zelo dober! Izvestno se je kje mej prijatelji pomudil. Vrne se pa gotovo. In, ko pride, zletim mu v naročje, in poljubim ga, prav gorko ga poljubim!...

Iz teh mislij jo prebudi vstopivša strežajka, ki ji prinese zajterk. Debelo je pač gledala strežajka našedši Mretko samo. Toda kdo se li briga za take malenkosti v velikem mestu?

Ko se pa Ivan še o poludne ne vrne, prične Mretko pa resno skrbeti. Menila je, da se je Ivanu kaj hudega pripetilo in razodene svoj strah tudi hotelir-ju (gostilničarju). Ta jo resno posluša, miri ter jej obljubi, da hoče poizvedovati po sorodnikih njenega zaročenca. To je vrli mož tudi storil. Ali zaman: ime Senčarjevo je bilo neznano v mestu! Policija je po pravici menila, da je mladenič utegnil biti kak pustolovec, ki je popihal preko morja. Mretki je policija svetovala, naj se začasno vrne domov na Česko.

Po par dnevih Mretka res sklene, da odpotuje. Uboga deklica! Le petdeset goldinarjev ji je bilo še ostalo, s čimer je mogla plačati račun v hotelu ter pot domov.

Došedši domov, kjer ni ničesar več imela, našla je začasno zavetje pri nekej prijateljici, sladko se nadejajoč, da se Ivan ipak vrne. A vrnil se ni več nikoli, nikoli!...

V.

Poglejmo zdaj nekoliko za Ivanom Senčarjem! Pustolovcu se je bilo posrečilo, da si je priskrbel potrebne papirje na ime „Howart“. Na to je šel na parnik ter odplul proti Ameriki, kjer si je mislil kupiti posestvo. Uže je bil skoro dosegel svoj namen; kajti pogajal se je, da bi kupil pristavo blizu malega mesta ob veletoku Misisipiju.

Takratni posestnik omenjene pristave je bival v mestu. Hovart se napoti nekega dne k njemu, da se konečno zjedinita glede kupčije. Slučaj je hotel, da gospodarja ni bilo doma, zato sklene, da ga počaka v nekej gostilni blizu posestnikovega doma.

V gostilni je bilo vsepolno mornarjev; mnogi so govorili tudi nemški. Howart se prične kmalu ž njimi pogovarjati in zabavati. Neki gospod, skoro gotovo kapitan, predlaga Howartu, da bi malo poigrala. V stranski sobici je bilo skrivno igrališče, kjer so se največkrat igrale prepovedane igre za visoke svote. Howart, uže nekoliko „korajžen“, odide s kapitanom v sobico. Slednji zatvori vrata s zapahom.

Za mizami je sedelo vse polno igralcev; na mizah pa se je lesketalo zlato in srebro. Baš se je začela nova igra, katere se je mogel deležiti tudi Howart. Izgubil je! A igral je dalje. Toda sreča mu ni bila mila. Ker je pa mislil, da se mora sreča ipak nagniti na njegovo stran, stavil je zmerom več in več. A izgubil je zmerom. Po nekoliko urah je zaigral vse svoje premoženje — do zadnjega božjaka!...

V tem trenotku pa stopi redarstvo (policija) v hišo ter zahteva, da se vrata igralne sobe odpro. To se je moralo zgoditi pri priči. Howart ves obupan in preplašen, odpre naglo okno in da bi ubežal redarstvenikom (policistom), skoči skozi okno. A nesrečno priletevši na trdi tlak, razbije si glavo ter obleži takoj mrtev —

— — — — — — — — —

V daljni češkej deželi pa je čakala na-nj uboga Mretka.

Pač čákala bo, pač čakala bo
Nevesta domá
In plákala bo, pretakala bo
Brez mére solzá.
A plákala bo in čakala bo
Sirota zastonj:
Nje ženin je vbit . . . . . .

Nobene vesti ni dobila o njem. Mretka je bila naposled primorana iti služit. Ljudje so nesrečnico srčno omilovali. Ko je pa prišla starost in si kruha ni mogla več služiti, morala je — beračiti.

In tako je potovala nekdaj krasna in bogata Mretka beračeč od vasi do vasi, ne da bi tožila o trpkej svojej osodi! Le, ko je slišala šumljajočo gorsko reko, udarila je vselej v glasen jok; a, ko je pila vode pri nekem studenci, zakrohotala je, da se je daleč slišalo na okrog. Ko je pa počil strel v gozdu, stresla se je po vsem životu, kakor da jo je zadela svinčenka v srce . . .

Uboga Mreta! „Sedaj končana pot je tvoja, in konec je težav in boja!“ Na malem gorskem pokopališči si našla mir — strtemu svojemu srcu!...

Nikakor se tedaj ne sme podpirati onih naporov žensk, koji imajo samo to edino svrho, da dobavijo dotičnej prenapetej glavici popolno samostalnost ter jo odvračajo od pravega namena, — od zakona. To bi bil žačetek propada človeštva. Seveda pa mora vlada tudi na to gledati, da pomaga v splošnej revščini — vender pa ne sme nikakor prekoračiti onih mej, koje je ženskej zaznamovala narava sama.

Najvažnejša naloga je tedaj, da se ženska ohrani domačiji in obitelji. Žena mora biti steber vsake domačije in njena skrb je: da najde mož počitka v krogu svojih, ko se povrne po težkem delu domu ter v naročju svoje rodbine pozabi skrbi težavnega vsakdanjega življenja! —

Žene naj tedaj ostanejo — žene!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar prebiva zdaj v Išlu, kakor navadno vsako leto o tem času; cesarica pa na Angleškem.

Cesarjevič Rudolf je končal triumfalno svoje popotovanje pa Galiciji in Bukovini ter se vrnol v Laksenburg.

Na Češkem državni poslanci vseh strank sklicujejo svoje volilce ter jim poročajo o svojem delovanji. Zadnjič je poslanec Trojan v Rakoniku govoril svojim volilcem ter mej drugim rekel, da opozicija mladih Čehov utegne imeti tudi dobre strani. Oni naj napadajo vlado tam, kder stari Čehi iz oportunstva tega ne morejo. — Mladi Čehi napravijo 7. avgusta tabor v logu Mukarov; v kolinskem okrajnem glavarstvu; na dnevnem redu je ta le točka: Vzrok dosedanjega slabega vspeha českega državnozborskega kluba, in sredstva, katerih se ima prijeti česko ljudstvo, da se zabrani, da bi českim zastopnikom bilo potreba, drobtine pod mizo pobirati.

Mej Avstrijo in Italijo se začne pogajanje zastran ponovitve trgovinske pogodbe meseca septembra.

Vnanje dežele.

Bolgarsko prašanje. V „Polit. Corresp.“ se iz Berolina piše, da se nemški merodajni krogi malo zanimajo za volitev bolgarskega kneza, veliko manj, nego na Dunaji, v Londonu in Petersburgu. Nemčija ne bo stavila nobenega predloga, pripravlena pa bode v interesu miru mej zadevajočimi velevlasti posredovati. Kneza nemška vlada potrdi, ako volitev odobre Avstrija, Rusija in Angleška; ako se pa to ne zgodi, potem tudi Nemčija zanj ni mazinca ne gane. Sicer pa je malo upanja, da bi se Rusija dosedanjej politiki odpovedala. — Iz Trnove, 12. julija: Načelnik sobranja je objavil od koburškega princa došlo brzojavko, v katerej se zahvaljuje vsem mestom, občinam in oblastvom za srčni pozdrav in pristavlja, da je spolnitev želje naroda odvisna od evropskega mišljenja in modrega vedenja naroda. — Iz Sredca, 12. julija: Novo ministerstvo je tako le sestavljeno: Stoilov, Načević, Stranski, Petrov in Čonakov.

Iz Varne se 13. t. m. poroča v Reuters Bureau: Po oficijelnih poročilih iz Carigrada je turška vlada izrekla zahvalo bolgarskim vladarjem za izvolitev koburškega princa ter izrekla nado, da velevlasti volitev potrdé. Turška vlada še danes pošlje velevlastim okrožnico, v katerej izvolitev priporoči. — Deputacija, ki nese koburškemu princu volitvene zapisnike, prišla je 12. t. m. zvečer na Dunaj; poslanci so te misli, da koburški princ vladarstvo brez dvombe prevzame. — „Novoja Vremja“ priporoča, naj se Bolgarija prepusti svojej osodi, dokler vshodnje prašanje bolj ne dozori, potem Rusiji vsaj treba ne bo od nobenega dobrot projemati.

Z Dunaja 14. t. m.: Bolgarska deputacija je danes od tod odpotovala v grad Ebenthal, da koburškemu princu izroči volitvene spise ter ga povabi, naj kakor hitro mogoče pride v Bolgarijo in vlado prevzame. Deputacija trdi, da ima popolnoma zanesljiva poroštva v rokah, da nobene zapreke ni njegovemu prihodu v Bolgarijo. — Temu nasproti pa se piše 14. t. m. iz Petersburga v „Polit. Corresp.“: Ker ruska vlada ne pripoznava bolgarske vlade in sedanjega sobranja, tedaj so nju sklepi nični in ruska vlada se nanje ne bo ozirala ter še protestirala ne bo. Le v tem primerljaji, ako bi velevlasti potrdile sklepe sobranja, stopila bi Rusija na noge ter zopet zahtevala, naj sedanja bolgarska vlada odstopi ter naj se sobranje razpusti i novo izvoli. Koburški princ sme bolgarsko knežjo krono sprejeti le tedaj, če vse velevlasti to dovolé, nje sprejetje ima tedaj za sedaj le platoničen značaj, ker ga Rusija ne bo podpirala.

Crnogorsko-turška meja še vedno ni natanko določena; turški komisarji so dobili ukaz, naj nekoliko odjenjajo, da se to prašanje s pota spravi. Mej tem pa so oboroženi Turki planoli v Črnogoro, a bili so pognani po srditem boju čez mejo ter so pustili več mrtvih na črnogorskej zemlji.

Italijani v Afriki nemajo sreče. 11. t. m. se je v Tauludi pri Masavi užgala prašnica in v zrak razpršila. Nad en milijon patron se je užgalo, sedem vojakov je bilo usmrtenih, petnajst hudo ranjenih in več manj ali bolj poškodovanih.

Francoska poslanska zbornica je imela 11. t. m. zelo burno sejo. Laisant je vladi očital, da ni nič storila zoper rogoviljenje pariškega grofa, bila je neutralna, vlada se mora povrnoti k demokraciji in republiki, ali pa odstopiti; dalje je zagovarjal Boulangerja in rekel, da se je vlada ustanovila pod zunanjim vplivom. Ministerski načelnik Rouvier je protestiral zoper take napade ter pretil, da zbornico zapusti, ako se Laisant ne pokliče k redu. Načelnik poslanske zbornice je sicer to storil, ali hotel se je načelništvu odpovedati in le nujne prošnje so ga nagnole, da tega ni storil.

V Parizu so, kakor vsako leto, tudi letos 14. t. m. obhajali narodni praznik. Bati se je bilo izgredov. Nemce so svarili, naj se ne pokažejo na ulice, ker ne bi življenja varni bili. A da se je udeležila slovesnosti nebrojna množica, vendar nobenega izgreda ni bilo, vse se je izvršilo v najlepšem redu. Posamezni klici: Vive Boulanger zadušili so klici: Vive republique.

Iz Avfganistana se poroča v Petersburg, da se je avfganska kamerila zarotila zoper emirja ter mu oči iztaknola. Čuje se, da na prestol pride Jakub kan.

DOPISI.

Iz Vrdele dne 15. julija t. l. — „L'avita coltura“. Pod tem naslovom čitali smo v 55. številki tega lista, kako surovo se italjanski kulturonosci z nami vedó, in kako se nam ta bogata blažena laščina roga in z našim narodom pometa.

Enacih slučajev se dogaja tudi v našej okolici, žalibog, jako pogostoma, kajti mi smo tlačena raja, kojo sme vsak pritepenec blažene „Italije“ z nogami gaziti.

Ne le, da v mestu se goji vedno smradljiva kultura, temveč se je jako okoreničila tudi v okolici. No, ker imam pero v roki, želim o tem kaj popisati. — Pred malo dnevi grem en večer z dnine domov, ter ravno pod tem naslovom bil sem tudi jaz napaden — namreč: Ko z dela domov grem vprav gori po Školji. (na Vrdeli) čital sem Edinost. Neko mlado „fante“ Ivan Miklavc, tedaj prav sin slov. matere, pa me s prevzetnostjo pogleda ter mi reče: M..... kaj berete „Piccolo?“ na to mu jaz prijazno odgovorim: Ne, berem nekaj iz Edinosti. — Na to mi to človeče prav ostudno cikorjaško odvrne: vrzite strani tisto reč, tisto „ščavarijo“ oblast in v..... jih udari anka Barčine in vse Slovence. — Na to pa so se njegovi pajdaši meni smijali in se vè, da je mene to jako žalilo.

A drugi večer po končanju dnine me to človeče dohiti ter me začne zopet na tak kozji rog tuliti, češ, da so Slovenci slabi ljudje in da so njemu dosti slabega storili; a jaz pa dobro vem, da to je gola laž, ker so ga večkrat Slovenci in Slovani preživili, ko jo potoval po Kranjskej, Hrvatskej, Dalmaciji in Hrcegovini, in povsod je bil prijazno sprejet in tudi ohranjen.

Zdaj pa, ko se je to „fante“ zopet domov vrnolo, poprejelo se je popolnoma „cikorjaštva“ ali „mandarjarskih“ šeg — ker je jako kratke pameti in lahke misli, dalo si je nabiti v glavo vse one cikorjaške kulture, koje se vedno ślišijo v našej okolici.

Dragi bralci! v tem bi imel še dosti pisati, a ker sem sam okoličan, nočem po svetu svojih sorodnikov sramotiti, samo opozorujem gospoda Vanka. Naj ne bode otrok, naj bode mož.

Iz Materije, 14. julija 1887. — Železniška postaja v Hrpeljah je za promet občinstva in tovornega blaga jako živahna postala in je s prostori v postajinem poslopju dobro preskrbljena ali za dovoženo blago se pa premalo skrbi, kajti na tej postaji pogreša se potrebne shrambe za zalogo (magacin).

V tu zdaj obstoječi mali magacin, kateri je pa več čuvajnici nego magacinu podoben, tlači se došlo blago kakor sardele v škaf brez premisljeka, kakšna škoda je trgovcu provzročena, ako se blago posebno pa moka vsled tlačenja ugreje in pokvari, kar se je v novejšem času ravno dopisniku teh vrst dogodilo.

Čudom se moramo čuditi, da se do zdaj še ni v prevdark vzelo, odgovarja li shrambena zaloga na Hrpeljskej postaji dovažanemu blagu? Mi plačujemo voznino blaga po cenovniku kakor drugi mestni trgovci, a plačati pa moramo še več kot mestni trgovci po 3 dnevih pristojbino zaloge (ako se vsled slabega vremena ne more po blago.) Tedaj ne vemo zakaj se nas po vsem tako prezira?

Mi opozorujemo zatoraj slavno ravnateljstvo c. k. državnih železnic, da ukrene, kar je potrebno ter določi nemudno gradbo magacina po razmeri dovažanega blaga na železniški Hrpeljski postaji, da si s tem slučajne odgovornosti iznebi.

Iz Tomaja, 2. julija 1887. — (Nekaj krtin in škrbin). — V „Soči“ se zmiraj kaj čita proti plésu. Zagovarjati ga ravno nočem, ali da bi se popolnoma odpravil, tudi ni prav. Mlada kri dela od jutra do noči na polju, da bi se pa dvakrat v letu ne zavrtela, gotovo bi zdravju škodilo. Saj je še sv. Frančišek Saležki plésal, to se pravi, kolikor je bilo prav. Če pa hočete plés odpraviti, morate takozvane „berjarje“ pred. Pri nas jih ima menda edini na Krasu Š. in mož se lahko v pest smeje, da mu toliko nosijo. Se ve da, on bi jih moral na ogenj dejati, potém bi jih morali plesalci daleč na okolo iskati. To bi pa več stalo in raji bi šli kozarec vina pit, mesto na ples. — Tudi vriskajo in pojo radi naši mladeniči, kar je prav. Jaz n. pr. poslušam raji lepo pesem peti, kakor da bi spál. Zmernost pa ne bi škodovala in ogibali naj bi se vsaj tacih kotov, kjer je kak bolnik in tudi takih, kojim petje ne ugaja. Tudi mačjo godbo poznamo tu, ali bolje rečeno, mačje petje. V postu je bil počeščen odličen rodoljub s takim petjem.

* * *

Na sv. Ivana smo videli veliko število krasnih kresov. Gore Čavn, Nanos, Gora, Gabrk so kar bliščale. V našej vasi smo imeli tri. Vendar se še spominja Slovenec starih bogov, ki jim je nekdaj na čast darove zažigal in srečen bil pod knezom domačim, neodvisen, prost ko ptica, — pod mogočnim varstvom Perunovim.

* * *

Letina kaže dobro. Če prav je po druzih krajih suša pritiskala, imamo pri nas močo. Grozdje, posebno črnina, kaže lepo — sedaj cvete —, gnjed ne tako. Sadja, žita, trave obilo. Prav za potrebo. Ubogi Kraševec stoka pod dolgom in pijavka ni pred sita, dokler se ne napije, da poči! — Črešnje je bilo treba, dali smo jih na polu zastonj. — Ne spominjam se, v katerem broju „Edinosti“ sem čital, da je tu toča pobila. Pri nas, hvala Bogu, ni je še bilo in tudi strupena rosa se ni še prikazala.

* * *

Na dan sv. Petra smo imeli somenj. Goričanov je bilo dosti tu, — čudno da znajo slovensko, pa kaj ne bi, saj se klátijo zmiraj okoli kakor Robinson. Vince je kar v potokih teklo, po dvajset kebričev liter, domači terán izvrsten. Z gostilnicami smo bili preobloženi, pa vse jedno je bilo povsod dosti ljudi, ker tu ni pokvarjenega, kakor ga imate žalibože v Trstu; tu se prodaja naravna kapljica, kakor jo je g. Bog dál. Mir je bil, najmanjšega pretepa ne, med tem ko so se pred leti zmiraj ponavljali. Fantje bi bili radi plesali, ali zarad tega se niso ruvali in gospodje žandarmi niso imeli truda in pokore ž njimi. Nehoté mi je prišlo v glavo nekaj čudnega: „Leta 1866. so nekateri — nekemu trte porezali; zakaj, ne vem, menda le za šalo ali špas? In to se je zgodilo v Tomaju. Ako bi kdo izmed tistih to čital, naj se praša, če mu vest kaj očita, in naj gre tja, kjer je hudodelstvo doprinesel, videl bode, da je letos na tistih trtah neizrečeno dosti zaroda. Naj poklekne tam in moli „Mea culpa“, naj povrne škodo, kojo je bil napravil, in naj gre prosit odpuščanja gospodarja, ki mu je škodoval in „mirna Bosna“.

Tatre, dne 10. julija. — Danes je mnogocenjeni gospod Josip Mahne, po domače: Ferjanov, prišel se svojo čestito gospo in sè svojim 7 letnim dečkom obiskat svojo žlahto in svoj mili rojstveni kraj. Ti naši ljubi gostje so se nekoliko spočili in šli potem na bližnji hribec ter se radovali lepega razgleda. Ko v vas zopet nazaj pridejo, obstopi jih mnogo domačinov, ki so radovedni pasli oči nad dobrodošlimi, osobito pa nad gospo Mahnetovo in njenim zalim dečkom, katera sta danes prvi krat zagledala našo vas. Gospod Mahne migne okoli stoječim prijateljem in žlahtnikom ter jih pelje pred svojo rojstveno hišo, kjer so bili pod milim nebom z dobro kapljico vina prav dobro postreženi. Vladalo je med njegovimi prijatelji in žlahtniki živahno veselje.

Mnogo od njih je blagodušni gospod Josip Mahne obdaroval z denarjem — pa ne z drobižem, ampak leteli so forinti, petaki in desetaki. Ta blagodušni gospod pa ni pozabil tudi šolske mladine. Prišel je sè svojo gospo soprogo v šolsko sobo in povpraševal po šolskih otrocih itd. Nazadnje se obrne v pričo več nazočih proti meni in reče: „Tu vam izročim 10 for. da poskrbite pridnim učencem in učenkam potrebnih šolskih reči. Mene bo veselilo vselej, kadarkoli bom slišal, da šolski otroci napredujejo v učnih predmetih“. Zdaj vzamem s hvaležnostjo desetak ter se v imenu učencev in učenk čestitemu gospodu dobrotniku najtoplejše zahvalim in ga zagotovim, da ta lepi dar ni mogel boljšega mesta najti in da gotovo obilo dobrega sadú prinese. Kaj pomaga otroku šolo obiskovati, če ni preskrben s potrebnimi šolskimi rečmi? Otrok brez knjige, ptič je brez kreljut. Žalibog, da je med učenci več takih, kateri že tretje leto šolo obiskujejo brez vsakoršne šolske priprave. Oj nesrečni taki stariši, kateri zanemarjajo dolžnosti do svojih otrok!

Ko se je solnce nagnolo in jelo jemati slovo od naših hribov, poslovijo se od nas tudi naši čestiti gosti in iz mnogo ust se sliši: „Z Bogom!“ „Srečen pot“! Le škoda, da nas je gospod Mahne prehitro zapustil; bil je le nekoliko ur pri nas in mudilo se mu je sporad trgovinskih reči nazaj v Trst.

Bog daj, da bi nas ta blaga družinica še večkrat obiskala! Lepa Vam hvala, blagi gospod, za ta blagodušni dar in Vsemogočni naj Vam tisočkrat povrne!

Za dobljeno svoto sem že nakupil potrebne šolske reči, katere se na 15. t. m. med pridne učence in učenke razdelé.

Martin Kosič, učitelj.

Domače vesti.

Imenovanja. Davkarski nadzornik g. Ivan Tratnik je imenovan finančnim tajnikom in Franjo Kokole višjim davkarskim nadzornikom v krogu tržaškega finančnega ravnateljstva.

Premeščenje. G. Jurij Nattori, kancelist pri okrajnej sodniji u Montoni premeščen je k c. k. deželnej sodnji v Trstu.—

Nov odvetnik. G. Dr. Peter Davanzo, c. kr. višje deželne sodnije sovetnik je bil 13. t. m. sprejet kot član odvetniške zbornice. Uredoval bode v Rovinju.

Mestni zbor tržaški bode imel danes ob 6. uri zvečer svojo XVII. letošnjo javno sejo. —

V zadnej seji mestnega zbora bili so izvoljeni v začasni upravni odbor novih skladišč sledeči gospodje odborniki: Rasković (26 glasov), Ventura, Vianello, Ralli (po 30 glasov) Say (19) in Artelli (25 glasov). — Članom tehničnega vodstva je bil imenovan g. inženir V. Dessenibus. —

Gg. trgovce in obrtnike opozorujemo, da imamo od 1. t. m. sotrudnike mej najznatnejšimi tukajšnimi slovanskimi veletrgovci, koji nas z redko požrtovalnostjo podpirajo, ker nam nepristransko poročajo natančno o prometu in trgovini v našem mestu. — Tako moremo našim trgovcem vedno najnovejša, izvorna tržna poročila objaviti.

Užitninski davek leta 1886 je iznašal v celem cesarstvu 122, 305. 987. gl., leta 1885. pa samo 115. 522. 717. gl. Posebno so imela sledeča mesta večje dohodke: Dunaj, Linc, Spibljana, Brno, Lvov, Krakovo, Pešta, in Požun.

Za Erjavčev spomenik in ustanovo darovali so dalje: dr. Aleksij Rojic 10 gl.; Josip Blaž, pravnik v Mozirji nabral in doposlal je 14 gl., katere so darovali: Anton Turnšek, trgovec v Nazarji, 1 f.; Podhostnik, kaplan v Mozirji, 1 f.; A. Goričar, c. k. poštar, 1 f.; Marka Leopold, posestnik, 1 f.; Emilio Hontella, drogerist, 1 f.; dr. med. Šelander v Gornjemgradu, 1 f.; drugi po 60-10 kr. Vseh dohodkov 2618 gl. 48½ kr.

Dijaška kuhinja v Trstu je imela v polletnem tečaju dohodkov 64 gld. 50 nvč., za hrano se je plačalo 87 gl., za šolnino

in podporo dijakov 59 gl. 82 nvč., vsega skupej 146 gl. 82 nvč. Od poprej je naloženih 100 gl. v tukajšnji hranilnici; gotovin je 64 gld. in 82 nvč.

Mej darovatelje je omeniti gospoda dr. Pertot-a, koji je 4 dni na teden dajal obed slovenskim dijakom. Srčna mu hvala!

Začasni odbor.

Družtvo „Avstria“ bode obdržavalo v nedeljo 17. t. m. dopolnilne volitve.

Policijsko. V ulici Chiozza je pustil nek gospod po noči radi prevelike vročine odprta okna svojega stanovanja, ležečega v I. nadstropju. — Tatovi so porabili ugodno priliko, naslonili so lestvico in odnesli iz spalnice 2 uri, vredni nad 200 gl. — ne da bi se bil gospodar probudil. — Kurjača Ivana S. iz Amsterdama so zaprli, ker je hotel svojega druga E. zaklati. — Krojačica Ana Jovich je ukradla v nekej zloglasnej hiši perila v vrednosti 150 gl. — Stražarji so jo zasačili včeraj zjutraj ob 5. uri ter jo odveli vzapor. —

Nemirno spanje. Ker imamo sedaj strašansko vročino, sklenol je posestnik Josip W., da prenoči izven svojega stanovanja v gozdiču ter je mirno zaspal na nekem zidu. — Sanjalo mu se je na hladu bog ve kaj in zavalil se je z svojega uzvišenega stališča na cesto. — Siromak se je tako močno pobil, da so ga morali odnesti v bolnico.

Neredi v Gorici. V prošlem letu uže so se večkrat prigodili neredi mej vojaki in nekaterimi kričači v Gorici. — Te surove izjave se zopet ponavljajo. — Doznali smo, da so nekateri suroveži 12. t. m. napadli vojaško godbo, koja je svirajoča stala na trgu Ginnastica. — Metali so kamenje, da je morala godba prenehati in vojaki so morali pobaline pregnati. Bilo je ranjenih na obeh stranah.

Alfred Krupp, sloveči posestnik tovarne za izdelovanje topov v Essen-u je umrl 14. t. m. zvečer. —

Čudna oporoka. V Budapešti je umrl pred nekoliko tedni bogatin dr. Adolf Goldberger, koji je zapustil 200.000 gld. v dobrodelne svrhe z opazko, da se denar sme še-le tedaj razdeliti, kadar se bode zapuščena svota 22krat podvojila. Nek madjarski učenjak, koji ima gotovo veliko časa na razpolaganje, je o tej zadevi sledeče izračunil.

Glavnica se bode mogla izplačati po 305 letih, t. j. leta 2195 ker takrat bode pogoj pokojnika izpolnjen. Glavnica 200.000 gld. bode narastla tedaj na ogromno svoto poprečno 819 milijard in 200 milijonov. — Ta glavnica bode dala s samo 3% obresti na leto 2 milijarde 500 milijonov goldinarjev, tedaj na mesec 216 milijonov in vsaki dan 7 milijonov. — Ako bode v tem času tedaj 10.000 beračev v Pešti, dobi po tem rezultatu vsak 250.000 gl. na leto to je vsaki dan 700 gld.! Kaj ne bi se človek želel, da se po 300 letih zopet porodi ter živi kot berač v Pešti?

Koja je najbolj močna žival? Kdor tega ne ve, se bode čudil, ko čuje, da je to bolha! Se-veda je tole njena moč v razmeri k njenej velikosti. Ako bi imel, na primer konj v svojih mišicah toliko moči, kakor ta mala živalica preskočil bi najvišje gore. Tudi more bolha 1000 krat težjo stvar dvigniti, kakor njena lastna teža iznaša. — Da bi mogel človek kaj tacega storiti, prenesel bi 70.000 kgr.!

Slavnostni odbor v Celovcu za proslavo zlate maše preč. gosp. profesor Andreja Einspieler priposlal nam je ta-le poziv:

Rojaki!

Dne 21. avgusta t. l. obhajala se bode na slovenskem Koroškem slavnost, katerej enakih imamo le malo zaznamovanih v našej zgodovini.

Dika naša, starosta koroških Slovencev, neutrudljivi prvoboritelj in rodoljub slovenski, slavni naš rojak

preč. gosp. profesor Andrej Einspieler

daroval bode v ta dan svojo zlato mašo v rojstnem kraju v Svečah v Rožni dolini na Koroškem.

K tej slavnosti, slavna društva slovenska in dragi rojaki Slovenci, vabimo Vas danes najuljudneje. Udeležite se te pomenljive slavnosti v mnogobrojnem številu, da moremo združeni z Vami dostojno počastiti onega moža, ki je vse svoje življenje posvetil v to, da bi koristil milemu našemu narodu slovenskemu.

Voziti se bode treba do Celovca po železnici in od tukaj z vozovi dalje čez Bistrico v Sveče, kamor je vožnje kake 3 ure, peshoda pa čez 4 ure. — Gorenjci iz Kranjskega imajo najboljši in najbližnji pot čez hrib „Kočno“.

Podpisani odbor prosi tedaj vsa ona slavna društva in posameznike, ki se želijo udeležiti slavnosti in pridejo do Celovca, da se blagovolijo prej ko prej, najdalje pa do 6. avgusta, oglasiti za prostore, da bode mogoče o pravem času oskrbeti dovolj voz za vse udeležence. — Vožnja na priprostih kmetskih vozovih stala bode tje in nazaj za osobo 1 gld. 20 kr. — Ravno tako se je oglašati do gori navedenega časa vsem onim, ki želijo udeležiti se banketa.

Natanjčneje se bode naznanilo v kratkem po tiskanih programih, kakor tudi po raznih slovenskih časnikih.

Pisanja, slavnost zlatomašnika Einspielerja zadevajoča, naj se pošiljajo tajniku slavnostnega odbora pod naslovom: Janez Wieser, župnik Elizabetinskega samostana v Celovcu, kateri bode tudi vsaki čas pripravljen, radovoljno dajati pojasnila na razna vprašanja.

Bratje! Zanašamo se na Vašo udeležbo; pridite k nam, da se skupno z našim slavljencem veselimo; slednji pa naj tudi vidi, kako slovenski narod spoštuje in čisla svoje zaslužne može.

Na svidenje!

V Celovcu, 14. julija 1887.

Slavnostni odbor.

Književnost.

„Jos. Stritar-ja zbrani spisi“ izšel je ravnokar 4. snopič v tiskarni Ig. pl. Kleinmayr & Fer. Bamberg v Ljubljani. — Cena vsakemu snopiču 25 nč. — Posebne priporočbe ni potreba, kajti ravno tukaj moremo reči: „Dobra stvar se sama hvali.“

„Matica hrvatska“ izdala je letošnji dar svojim članom, sestoječi iz sledečih izvrstnih knjig.

1. Pod starimi krovovi. Zapisci i ulomci, napisao Ksaver Sandor — Gjalski. Svezak LXXXVII—LXXXIX zabavne knjižnice.

2. Ksanta. Pripovieda Ivo Vojnović (Sergij P.) Svezak XC—XCII zabavne knjižnice.

3. Put u Carigrad od Adolfa Vebera, sa četerdeset slika i tlorisom Carigrada.

4. Sabrane Pripoviesti Augusta Šenoe. Svezak peti.

5. Crtice iz hrvatske književnosti. Napisao Ivan Broz. Svezka prva. Uvod u književnost.

6. Glasoviti Hrvati prošlih vjekova. Niz životopisa. Napisao Ivan Kukuljević Sakcinski. Sa sedam slika.

7. Kukci. Prirodopisne crtice. Napisao Dr. Mišo Kišpatić. Knjiga prva, sa sedamdeset i šest slika. (Nagradjeno iz zaklade grofa Nep. Draškovića za god. 1886). Poučna knjižnica „M. Hrvatske“ knjiga XI.

Tudi deluje „Matica Hrvatska“ pridno na slovensko-hrvatskem besednjaku, koji je uže v tisku. — Sestavlja ga Slovenec, namreč v. prof. Dr. August Musić. — Vsaki član slovenske narodnosti dobi meseca septembra t. l. ta besednjak zastonj. Priporočamo to delo našim p. n. čitateljem tembolj, ker je dandanes koristno vsakemu omikanemu Slovencu, da se sorodne hrvaščine nauči. — Pobližjo oceno bodemo objavili pozneje.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kmetijske razprave.

(Opisuje A. H.)

1. O travnikih.

Bral sem bukve o vinarstvu in kletarstvu, ki so tako začenjale: „Da se pridela dobrega vina, potreba je imeti dobrih trt“. — Tako bi se moralo misliti prav pri povzdigi živinoreje; ako se želi imeti lepo živino, treba imeti dobrih travnikov; to je podlaga vsaki živinoreji. — Kar se pa popolnoma prezira, to je ravno pripravljanje in umno oskrbovanje travnikov. — Ako se ozremo po našej okolici, vidimo malo prav lepih travnikov, tem več pa obzidanih grič, katere se samo kličejo travniki, pa so vse drugo, kakor to; in ljudje drugih dežel se nam pomilovaje posmehujejo, kadar besedo „travnik“ rabimo za te sploh revne zdrgnene pašnike ali špralje.

Prašanje je, ali imamo pa pripravna tla, da si napravimo travnikov, ki se morejo v resnici in po pravici, imenovati travniki? Okolica, kakor sploh Kras, je prav pripravna za travnike, ali te si je treba pripraviti, kakor vinograd, njivo, gozd, ali vrt. Posestnik, ki si z velikim trudom izkoplje in napravi njivo, oskrbuje jo od leta do leta, vsako tretje leto jo pognoji — čez toliko let napelje nekaj zemlje in jo nabara, s kratka: prizadeva se ohraniti jo v dobrem stanu. Kaj se stori pa za travnik? Prav nič, ali še manj kakor nič — to je, da od leta do leta se mu bolj škoduje, da se pušča hitro ko se je nekaj izpodotavil, nanj živino, katera ga potepta in spuli s pašo še travne korenike kesno v jesen, da ga prav golega zima najde; po zimi se porabi vse listje, da za travnik ne ostane nič živeža — in tako slabí travnik vedno bolj od leta do leta, vedno je manjši pridelek sena, in se je čuditi, ako popolnoma ne onemore — in kjer se pridelek sena manjša od leta do leta, kako se hoče povzdignoti živinoreja? Mislim, da je to rakova pot.

Za povzdigo živinoreje in za blagor posestnikov je potrebno ravno tako skrbno ravnati s travniki kakor se oskrbujejo njive.

Vsak poljski pridelek slabi njivo, ako ji vzamemo redilnih snovi, zato se jih nadomesti z gnojem in s zemljo. Kar se godi na njivi, godi se tudi na travniku in kakor se ravna z njivo treba je ravnati s travnikom. V okolici in sploh na Krasu je treba najprvo iztrebiti kamenje s travnikov, po tem napeljati zemlje, in travnik pognojiti. Vsako peto, sešto ali najredkejše sedmo leto treba ga je spet pognojiti. Kdor more to bolj pogostoma storiti, imel bode lepše travnike in pridelal več sena.

Gnoj stori, da se vzdigne zemlja, ki se je zaradi velike pustobe močno stisnila, to je da se izrahlja in se naraste. Kar dela kvas v moki, to dela gnoj v zemlji; gnoj popravlja tla, gnoj daje zeliščem živeža. — Zgnojenjem pomro vse slabe trave, in tudi mahovje in trava se zaraste prav gosto. Travnik neotrebljen in nepognojen je dal morebiti dvajset stotov sena, otrebljen in pognojen (ako ne prav prvo leto) daje več let vsaj po štirideset stotov sena — in mnogo žlahtnejšega. Ako se je poprej za požeti se ževkami potrošilo dvajset goldinarjev, ne potroši se potem še pet gold. Vrhu tega se ima še otavo, in drevje, ki se nahaja na travniku; v sedmih letih doraste prav visoko in košato, ki je za rabo in ima tudi svojo primerno ceno. Drevesno listje, pa daje steljo in stelja dela gnoj. Iz tega se vidi, kako so troški za gnojenje in strebljenje obilno povrneni — in blagostanje posestnikovo raste. Nekateri bodo spoznali to in rekli sami pri sebi: vse to je prav, mi bi se lotili čistiti ali nam da gnoja, da pognojimo svoje travnike? — Tudi to se da doseči: Okoličani prebivajo blizu velicega mesta; v Trstu je dosta gnoja prav ceno in kdor si ga ne more kupiti, dá mu tržaška občina ali magistrat zastonj smeti, katere spravljajo iz hiš in z cest; druzega ni treba kakor voziti jih domov; eno samo živinče jih lehko spelje obilo črez leto. Z večjim pridelkom sená se more rediti tudi boljša živina. Troški za spravljanje sená se zelo zmanjšajo, posestnik obogati na lesu, ima steljo, ki jo rabi potem za gnoj. Če seno hitro spravi, mu ostaja potem še obilo časa za ostala dela.

Tržno poročilo.

Kava — jako slaba kupčija; prodalo se je samo nekoliko v podrobno. Lastniki do sedaj nečejo popuščati na cenah, da bi s tem povzdigli promet. — Zibaje se v sladkih sanjah „er prise“, koje se jim vender ne bodo izpolnile, dasiravno jih podpirajo trgi v Havru, Hamburgu in Novem Jorku. — Kupci temu vender več ne verujo, kajti čuje se, da letošnja žetev ne bode ravno slaba. — Zraven tega pa je še v Braziliji 21 ladiji z kavo, koja se ima prodati na evropskih trgih.

Rio in Santos, priprost f. 90—92, navadna, sredno fina f. 104—106, fina f. 108—111, jako fina f. 110—112; Manilla f. 109—111; Campuias f. 109—110; Capitania f. 108—112 Guatemala f. 114—116; Port ricco f. 140—145; Ceylon f. 136—145.

Riž — cene nepremakljive. Dober italijanski f. 19.50—20.50, srednji f. 17—18.50; Rangoon (s certifikatom) f. 16.50, I. vrste f. 14 do f. 25, II. vrste f. 13.

Mirodije. Tendenca, kojo smo pričekovali narašča. Posebno se bode podražil poper, kajti prašanja je obilno po njem. Singapore f. 95 do f. 97, Batavia f. 88 do 89. — Drugih mirodij malo.

Olje. Kupčija sploh dobra — izjemno olje iz Italije. — jedilno I. f. 36, posebno fino f. 39. Dalmatinsko (s certifikatom) f. 41—43; italijansko namizno f. 54—58; Aix f. 60—64.

Petrolje jako slaba kupčija. — Rusko f. 6 do 6.75, v zabojih f. 9—9.25; Amerikansko je iz našega trga popolnoma izginolo.

Rožiči. Znano je, da so se lanjsko leto jako slabo obnesli. Za letos je nade, da jih bode obilo, tudi obžirom na odlične baže. Prispejo v Trst koncem septembra, Dalmatinski uže ko cem avgusta.

Mandlji. — V Siciliji obilnost. Škoda, da je promet oviran po 5 dnevnej kontumaciji, kojo morajo prestati vsi proizvodi iz južne Italije radi kolere.

Pomeranče in Limoni jako dragi. — Cena f. 7.50—9.50.

Rožine in južno vočje malo kupčije.

Sladkor. — Dasiravno se je podražil v Londonu in Parizu, naš trg vender nič na občuti. Skladišče je ogromno (200.000 vreč). Promet slab. — Prodaje se po gl. 17.25—17.50; transito f. 29.25—29.50.

Domači pridelki. — Fižol, malo prašanja in zato je zaostalo mnogo starega. Cocks f. 8, rledi f. 8, temni f. 7.25, mešan f. 7.25.

Žito, seno in les kupčija slaba, cene nepremakljive.

Borsno poročilo.

Mlahavost na borzi in tendenca malo živahneja, kurzi papirjev se dvigajo.

Dunajska borsa

dne 12. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— — gld.	81.50
„ v srebru	— — „	83.15
Zlata renta	— — „	113.20
5% avstrijska renta	— — „	96.70
Delnice narodne banke	— — „	890.—
Kreditne delnice	— — „	282.—
London 10 lir sterlin	— — „	126.50
Francoski napoleondori	— — „	10.02½
C kr. cekini	— — „	5.99
Nemške marke	— — „	62.10

Izjava in priporočilo.

Nekateri tržaški Slovenci smo napravili v nedeljo 10. t. m. po novej železnici izlet v Hrpelje. Da se nekoliko okrepčamo, obiskali smo gostilno pri »Barčenki«, h. št. 38, oddaljeno od kolodvora kakih 10 minut. Prijetna dolžnost nam je izjaviti, da tako izvrstnega jedila in dobrega vina niti v Trstu nismo še nikjer dobili in zraven tega je postrežba jako točna in cene nizke. — Priporočamo tedaj to gostilno vsim Slovencem, koji obiščejo Hrpelje.

Nekateri tržaški Slovenci.

VABILO

k

VELIKI SKUPŠČINI

družbe sv. Cirila in Metoda

V TRSTU

vtorek, dne 19. julija 1887.

VSPORED:

I. Božja služba pri sv. Antonu novem, ob 10tih.

II. Zborovanje v „Slovanski Čitalnici“ (Monte verde, ulica Corso) ob 11tih.
1. Prvomestnikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Nadzorništva poročilo.
5. Volitev*) ene tretjine odbornikov. — Izžrebani so bili naslednji gg. odborniki:
1. odbornik Ivan Hribar,
2. podpredsednik Luka Svetec,
3. odbornik dr. Ivan Tavčar in
4. prvomestnik Tomo Zupan.
6. Volitev nadzorništva (5 udov*)
7. Volitev razsodništva (5 udov*)
8. Slučajni nasveti.

III. Obisk zabavišča pri sv. Jakobu krog ½ 5tih popoldne.

VODSTVO

družbe ss. Cirila in Metoda v Ljubljani

dne 5. julija, praznik sv. slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, 1887.

Prvomestnik: **Tomo Zupan.** Podpredsednik: **Luka Svetec.**

*) Iz §. 16 gl. pravil: »Vsako leto izstopi ena tretjina. Prve dve leti določa žreb vodstvene ude, ki izstopijo. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iz novič.«

Iz §. 14.: „Velike skupščine se vdeležujejo s posvetovalno in glasovalno pravico: ..... b) pokrovitelji, c) udje družbinega vodstva, d) udje družbinega nadzorništva in e) zastopniki od podružnic. — Število podružničnih zastopnikov ustanavlja se tako, da je na vsacih 50 družbenikov en zastopnik; vender pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti“.

Št. 354/O. Š. S.

Natečaj.

V tem političnem okraju imajo se namestiti nasljedne službe:

Tri službe učiteljev III. vrste (šolskih voditeljev) na enorazrednicah v Brezovici, Herpeljah in Mune; prve dve s slovenskim, zadnja s hrvatskim učnim jezikom.

Molitelji naj bodo tudi sposobni k podučavanju veronauka.

Dve učiteljici III. vrste; po edna na dvorazredni ljudski šoli v Klani i na 3 razrednej v Rukavcu s hrvatskim učnim jezikom.

Dve službi podučeteljev na 4 razrednej moškej šoli v Kastvu in na 3 razrednej v Rukavcu s hrvatskim učnim jezikom.

Edno podučiteljice na dvorazrednej šoli v Sv. Matiji s hrvatskim učnim jezikom. Po priložnosti ena učitelja III. vrste (voditelja) na enorazrednej hrvatskej ljudskej šoli v Vodicah.

Plače in užitki združeni s temi službami razvidni so v deželnih postavah

3. novembra 1874 št. 30 in 10. decembra 1878 št. 14.

Prosilci naj svoje obložene prošje eventualno po službeni poti do 4. tednov semkaj predlože!

C. kr. okrajni šolski svet

Volosko 13. julija 1887.

Prestavljenje sejma.

Z dovoljenjem visoke c. k. deželne vlade je sejem v Žireh, ki je imel biti na 16. marča t. l. za letos prestavljen na 6. Augusta t. l.

Županstvo v Žireh

17. julija 1887.

I. Kavčič,
župan.

KLINIKA za spolne in želodčeve bolesti, nastope okuženja i oslabenja možke slabosti, polucije, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabitje vode, in za vse bolezni mehurja, droba in živcev. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi. 16—39—104

C. Stroetzel,
specijalni zdravnik Lindan am Bodensee.

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccolija v Ljubljani

ozdravila je mojo svakinjo njenih želodčevih obolestí popolnoma, da se čutim hvaležno primoranega povsodi in vsakemu to neprecenljivo sredstvo iz vsega srca priporočati.

Ludvig Zammarcki, c. kr. žendarmerijski stražmester v **Trstu**.

Izdelovatelj pošilja jo v zaboječkih po 12 steklenic po **1** gld. **36** kr. po poštnem povzetji. Poštnino trpé p. t. naročniki.

V steklenicah po 15 nč. se prodaja v lekarnah: Biasoletto, Foraboschi, pl. Leitenburg, Liprandi, Pozzetto, Praxmarer, Prendini, Ravasini, Rovis, Saraval, za magistratom, Serravallo, Udovicich in Zanetti in v večjem delu lekarn na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, Tirolskem, v Istri in Dalmaciji. 29—50

Riunione Adriatica di Sicurtà
v Trstu

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živenje v vsih kombinacijah

Glavnica in reserva društva dne 31. decembra 1883

Glavnica društva	gld.	3,300.000·—
Reservni fond od dobičkov	»	536.622·02
Posebna reserva dobičkov od zavarovanja na živlenje		150.000·—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov		161.500·—
Premijna reserva vseh oddelkov	»	7,342.780·36
Reserva za škode	»	267 601·—
V portfelju:		
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih	»	16,954.118·57
Skupni znesek vsih škod plačanih od l. 1838 do 1883	gld.	114,949.847 01

Urad ravnateljstva 14—24
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

A. Bonné
krojač,
trg Sv. Katarine št. 1. 36—25

izdeluje vsakovrstne fine, cene obleke po najmodernejšem kroju. (Preseli se 24. avgusta t. l. na Corso št. 4, II. nadstropje, nad uredništvo lista „Il Piccolo“.)

Dobiva se v vsih knjižarnah **13. nakladi**, ravno izašla **medic. svetovalca**

Dr. MÜLLER-JA

najnovejše delo o slabosti, oslabelih živcih o nastopkih mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v pošt. markah

KAROL KREIKENBAUM
11 Braunschweig. 22—52

Ni nič boljšega!

za ohrano i pospeševanje rasti las, kakor po Nj. c. kr. ap. Vel. **cesarju Fran-Josipu I. avstrijskemu** itd. po c. kr. posebnemu privilegiju odličena

rodbinska pomada

za jakost lasi, 30-8

koja, rabeč jo redno, na golih krajih goste lasé prouzroči; sivi in rudeči lasje postanejo temni; krepi kožo, kjer rastejo lasje; odstrani grinto v malo dneh; je proti izpadanju las; podeli lasem naravno svitlost; jih kodri in ne osivijo do visoke starosti. Velika posoda z napoto porabe v več jeziki stane z pošto f. 1.50 a. vr. Glavna zaloga en gros z prodajo na malo je pri

A. J. FIALA,
vlastnik c. kr. privilegija. **Wien, IX, Nussdorferstrasse 59,** kamor se ima poslati pisma.

Jako fina vonjava, elegantna oblika. Naročila iz pokrajin proti gotovem denarju ali poštnem povzetju.

Prodajalcem izdaten popust.

Prosimo, da se zahteva izrečno: **Familien-Kraft-Pomade.**

Assicurazioni generali.
v Trstu
(duštvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na **zavarovanje proti požaru** — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na živenje.

Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1884.	f.	31,490.875 83
Premije za poterjati v naslednjih letih	f	21,006 641·33
Glavnica za zavarovanje živenja do 31. decembra 1884.	f.	83,174.457·98
Plačana povračila:		
a) v letu 1884	f.	8,637.596 13
b) od začetka društva do 31. decembra 1884.	f	178.423.338·51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančneja pojasnila se dobé v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastnej palači. 28—36

J. SIRK

Androna Gusion št. 2 v Trstu

priporoča **veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo.** — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 100 51

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Teodor Slabanja

si ebrar v Gorici — Via Morelli br. 17,

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenega orodja — namreč:

Monstrance, hustodije, kelihe, ciborije, svetilnice, svečnike za oltarja, tabernakeljne i pred stacjone, **križe** za altarje i bandera, **relikvarije, monštrančice** ali **križe** za svetinje, **kanonske table, kadilnice s kadilnim čolničem, steklenice za darilno vino,** stopec, ročnik iz kovine, **krstne sklede in žlice, kotliče** za blagoslovljeno vodo, **kropilnike, posode za sv. olje in popotnico, držala za sveče, sklepe** pri pljuvijah po najniži ceni. Tudi se pri njemu staro cerkveno orodje **v ognju** pozlati, posrebri, izčisti in popravi. Na blagovoljno vprašanje bode radovoljno odgovarjal in vsako blago dobro shranjeno in **poštnine prosto** pošiljal. Staro, nevporabljivo orodje, mesing in kufer jemlje v račun. 5—24—18

Proti hemoroidam!

Kdor hoče čuvati svoje zdravje, naj rabi **prave**

MENIŠKE KROGLJICE
(Pillole dei Frati.)

kri čisteče in proti hemoroidam,
koje izdeluje P. Fonda
farmacista v Piranu.

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, brezteènosti, glavoboiji, ter sploh veliko sedi, one čistijo kri in dober vspeh potrjujejo zasebna in zdravniška spričevala, koja so priložena z podukom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvč škatljica v vsih lekarnah Trsta, Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškeza in Trenta. 18—52

Pri
JULIJU GRIMM,

dežnikar, Barriera Vecchia št. 18 je zelo bogata zaloga **solnčnikov za gospe,** za jako nizke cene. — **Solnčniki** za gospode od **90 novč. naprej.** — Najnovejši „Entrecots“ za gospe, svilnati in pol svilnati. — **Mali dežniki** za otroke od **25 novč. naprej.** Zaloga dežnikov iz svile, satina, volne in bombaža. Sprejemajo se popravki za jako nizke cene. 95—104

Želodečne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edini in nedosegljivi želodčni pijači

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, res ni tako lehko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič druzega, nego škodljiva zmes.

Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro krepčalne moči **pravico prednosti** nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi sè vsakim dnevom veče prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katera korenika je poznana zarad njenega ugodnega upliva na **prebavljenje** ni **čiščenje**, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane **30** novcev. 23—48

GLAVNO SKLADIŠĆE u LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišća v Trstu v lekarni *Marka Rarasini* i *G. B. Rovis*, na Reki v lekarni **al Redentore**, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni **A. Franzoni**, v Tominu v lekarni **E Palisca.** 42—48

Marijaceljske
želodečne kapljice,

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodcu. Neprecenljive dobrote je posebno vpliv njihov pri notečnosti, slabosti želodca, ako z grla smrdi, napenjanju, kislem pehanju, keliki, želodečnem kataru, gorečiče (rzavci) pri preobilnej produkciji slin, rumenici bluvanju in gnjusu glavobolu, (ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodcu, proti glistam, bolezni na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ 53—28

Dr. Brady Kremsier, Morava.

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju I. Seravallu blizo starega sv. Antona

---

Ces. kr. državne železnice

VOZNI RED

proge

TRST-SV. ANDREJ-PULJ
in
HERPELJE-KOZINA

veljaven od 6. julija 1837.

Odhod iz **Trsta-S. Andrej** ob 5·30 d. p., 9·1 d. p., 1·35 p. p.*) 5·20 p. p., 8·10 p. p.
Prihod v **Hrpelje-Kozino** ob 6·20 d. p., 9·56 d. p., 2·34 p. p., 9·30 p. p.
Odhod iz **Hrpelj-Kozine** ob 6·24 d. p., 10 d. p., 6·19 p. p., 6·19 p. p., 9·30 p. p.
Prihod v **Pulj** ob 9·8 p. p., 1·15 p. p., 9·20 p. p., in 12·28 p. p.
Odhod iz **Pulja** ob 5. d. p. 11·20 d. p., 4.15 p. p., 6·45 p. p.
Prihod v **Hrpelje-Kozino** ob 8 d. p. 7·45 p. p., 9·27 p. p.
Odhod iz **Hrpelj-Kozine** ob 8.05 d. p. 8.05 p p 9.33. p p.
Prihod v **Trst-Sv. Andrej** ob 9. d. p., 9.05 p. p. 10.28 p. p.

*) Vlak št. 224 vozi samo ob nedeljah in praznikih.

Ozdravljenje plučnih bolezni

Tuberkuloze, (sušice, jetiko), naduhe, zaprte sape), kroničnega bronhijalnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI

(po rektalnej injekciji).

Najneverjetneji, skoraj nedosegljivi idejal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešivih vspehih govoré najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tú- in inožemstva:

Prof dr. Bergeon. Po tridnevnej plinovej ehalaciji po rektalnej injekciji, izdatno pojemanje kašlja in izvržka, potem popolno prenehanje, — mrzlica, pot in hripavost je posve izginola. — Truplo se redi vsaki teden za $^1/_2$ — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celò pri miliarnej tuberkolozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežjiu posel zopet opravljati. —“

Prof. Dr Cornil. Pri naduhi se more pol ure po plinovej exhalaciji laglje sopsti. — Ako se exhalacija dalje rabi, se naduha ne povrne več. Zoper šsuici in naduhi je plinova exhalacija izkušeno, izvrstno sredstvo“

Prof. Dr. Dujardin Beaumetz: «Celo pri afoničnem grlu, poškodovanemu po tuberkolozi, so se v 2—3 tednih zacelile otekline dasiravno je bila uže polovica pljuč razdejanih.»

Dr. M. Langhlin, vodja bolnice v Filadelfiji je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli.

Vsaki dan pa se množé zravniška poročila o srečnim ozdravljenju, ter je razun navadenih spričeval še mnogo druzih od slavnih profesorjev. Tudi v **c. k. javnej bolnici na Dunaju** se vporablju stroj za plinovo exhalacijo. — Imamo mnogo spričeval odzravelih. C. kr. izklj. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se dobiva z vsemi pripravami za pripravljenje pliva in z popisom za vporavo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi **vsak bolnik sam** pri

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A

ter stane gl. 8.30 z omotom proti gotovem novcu ali provzetju. — Ozdravljenje ni niti težavno, niti ovira vsakdanji posel. —15

Lastnik društvo „**Edinost**“. Izdatelj in odgovorni urednik **Viktor Dolenc.** Tiskarna **V. Dolenca** v Trstu.